

SLÄKTEN PÅ SVALBARD
I ADOLF ERIKS FOTSPÅR
LÄS MER PÅ SIDAN 2-3

ALKEMISTEN - EN FÖRE-
STÄLLNING OM AUGUST
LÄS MER PÅ SIDAN 5

NORDENSKIÖLDSLOPPET
2017 BLEV TUFFT
LÄS MER PÅ SIDAN 4

MEDLEMSAVGIFTER - EN
KARTLÄGGNING GJORD
LÄS MER PÅ SIDAN 9

JULBREV 2017

ÄTTERNA NORDENSKIÖLDS SLÄKTFÖRENING

Anno 2017

Året som gått har inneburit många händelser med anknytning till våra anfäder vilket visar hur mycket deras gärningar fortfarande betyder, även i vår moderna tid Jag tänker t.ex. på Nordenskiöldsloppet som i april kördes för andra året i nutid, Drottningholmsteaterns uppsättning av "Alkemistens hemlighet" i juni samt det argentinska skolfartyget S/Y Libertad som angjorde Malmö i juli och då minnet av Otto Nordenskiölds hedrades. Dessutom har några av släktens medlemmar varit på Svalbard, där minnet av Adolf Erik Nordenskiölds polarexpeditioner lever kvar i allra högsta grad. Om detta och mycket mer kan ni läsa i årets nyhetsbrev.

Nästa år firar vi 90-års jubileum

1928 samlades några av våra anfäder på Naturhistoriska Riksmuseet och bildade "Ätterna Nordenskiölds Släktförening" i syfte att främja släktens sammanhållning. Styrelsen vill gärna uppmärksamma detta i samband med vårt släktmöte lördag 27 oktober 2018. Inbjudan med program skickas ut under augusti 2018. Har ni idéer om vad ni tycker vi bör bjuda på vad gäller programinnehållet, så kontakta gärna styrelsen via styrelsen@nordenskiold.se

Släktföreningens ekonomi

På släktmötet 2015 diskuterades släktföreningens ansträngda ekonomi och vad man kan göra för att förbättra den. Styrelsen fick i uppdrag att på nästa släktmöte föreslå hur medlemsavgifterna ska tas ut framöver. Som ett underlag har vi därför gjort en enkät kring hur andra släktföreningar inom Riddarhuset tar ut sina avgifter. Denna redovisas tillsammans med en uppställning över släktföreningens beräknade intäkter och utgifter under en treårsperiod och vad medlemsavgifterna används till på sidorna 8 och 9.

Släktens huvudman

En del har säkert undrat vad som egentligen menas med en släkts huvudman. Begreppet innebär den främste representanten för en släkt, i adliga ätter avses stamfadern (den som adlades från början) och därefter äldste sonen i rakast existerande led. Det är huvudmannen inom varje ätt som har representationsrätt på adelsmötet. För att delta i adelsmötet måste personen i fråga vara ätteman, myndig och ha betalt den s.k. kapitationsavgiften. Votering på adelsmötet sker enligt principen en ätt – en röst. En huvudman kan genom särskild ordning överlåta sin representationsrätt på annan ätteman, inom eller utom den egna ätten. I Adelskalendern står namnet på varje släkts huvudman angivet med versaler. Läs mer om vad Riddarhusförordningen stadgar om huvudman på sidan 7.

God Jul och Gott Nytt År

Julfirandet har tusenåriga rötter - först för att fira vintersolståndet och senare en högtid, som genom seklerna influerats av bl.a. kristendomen, nationalromantiken på 1800-talet och inte minst amerikaniseringen under 1900-talet. Kanske har människan i alla tider varit stressad runt jul med allt som ska lagas, städas, handlas och fixas - men förhoppningsvis hinner ni också njuta av denna årets största familjehögtid med era nära och kära. **Styrelsen önskar er alla en riktigt god Jul- och Nyårshelg!**

Ett oförlömligt minne i midnattssol

I augusti åkte 25 släktingar till Svalbard på en "Nordenskiöld Polar History Expedition" i Adolf Erik Nordenskiölds fotspår. Vi seglade Spetsbergen runt och fick med oss oförlömliga minnen hem. Släktföreningen hade hyrt ett eget fartyg, M/Y Origo som tog oss till de platser som Adolf Erik besökte under sina arktiska expeditioner. Carl Nordenskiöld (sonson son till Adolf Erik) var vår vetenskapliga färdledare och vi hade också två mycket duktiga och proffsiga guider tillika isbjörnsvakter och zodiakförare, Oscar Westman och Åsa Lindgren. Vi samlades alla i Longyearbyen lördagen 13 augusti för en gemensam middag och genomgång av resans olika etapper och landstigningar. Nästa dag avgick fartyget och vi stävade ut ur Isfjorden.

Nedan följer ett utdrag ur den dagbok som Louise Nordenskiöld förde under resan för att minnas alla otroliga upplevelser med isbjörnar, den oändliga tundran, kalvande glaciärer, valrossar, sälar valar och alla fågelarter.

Måndag 14/8

Sightseeing i Longyearbyen och därefter avgång från kaj med MS Origo kl.16.00 ut ur Isfjorden. Grupp bild togs på kajen. Festmåltid ombord under gång och senare på kvällen gjordes en landstigning vid Barentsburg, ett ryskt gruvsamhälle där vi fick en guidad tur. Sillval siktades. Fartyget avgår norrut mot Danskön genom Forlandsundet för att undvika vinden och den ganska höga sjöhävningen.

Tisdag 15/8

Besättningen väckte oss kl. 06.40 för att meddela att vikval siktats. Alle man på däck halvklädda i pyjamas och jackor. Efter frukost föredrag av Oscar om Andres ballongfärd. Ankring utanför Virgohamna, en av Svalbards viktigaste minnesplatser. Efter lunch siktades isbjörn på stranden som vi följde från zodiakerna. Björnen vandrade och simmade mot ett gammalt valkadaver som den åt på medan vi låg ca 20 meter från stranden i båtarna och kunde följa detta ganska unika skådespel.

Senare ilandstigning vid Virgohamna för att se minnesmonumentet av Andrés luftfärd med ruinerna av hans ballonghus samt resterna av Walter Wellmans 2 misslyckade expeditioner. Vi utbringade ett 3-faldigt hurra till Andres minne. Här fanns även rester av valfångstkokerier med bl.a. gravar och minnesmärken. Platsen kändes övergiven och dystert och vi fryser nu ganska ordentligt allihop. Rakt över bukten såg vi Smeerenburg, den största valfångststationen från 1600-talet.

Fartyget stävar nu mot Mosselbukta med fint väder. Valrossflock, knubbsäl och storsäl siktas. Kvällsföredrag av Calle om Adolf Eriks expedition 1872-73. På kvällen ankring och ilandstigning vid Polhem i Mosselbukta där Adolf Erik övervintrade i ett medtaget hus som idag är helt raserat förutom en järnspis, men man kan tydligt se grunden till huset. Gruppfotoarrangerades framför husgrunden där vi skålade i medhavd champagne och hurrade för vår modiga anfader. Sedan promenad längs stränderna och därefter tillbaka till fartyget, då vi siktade 7 knubbsälar som solade sig på några isflak. Vädet stilla och molnigt.

Onsdag 16/8

Fartyget seglar söderut ned i Hinlopenstretet. På förmiddagen en föreläsning av Åsa om isbjörnen. Landstigning innan lunch på Wahlbergöyas vackra sandstränder. Vi kryssade fram mellan isflaken och såg storsäl liggandes på flaken. Senare siktades två stora flockar med valrossar på ca. 50 individer sammanlagt som vi smög fram emot och sista biten kröp på knäna. Under en lång stund satt vi ca 25 m. från valrossarna och betraktade deras beteende medan dom vilade, simmade upp och ned ur vattnet och interagerade. Varje valross äter ca. 80 kilo musslor per dygn! Vilken fantastisk upplevelse det var att komma dom så nära!

Tillbaka på Origo hade vi en vacker färd genom packisen och passerade Nordenskiöldsoya på vår styrbordssida och sedan genom Björnsundet. Den planerade landstigningen med zodiakerna vid Hochstetter glaciären misslyckades pga. hårt väder. Föreläsning av Calle om Adolfs Eriks expedition med fartyget Sophia 1868. Efter middagen seglade Origo in genom Freemansundet i hård blåst och ganska hög sjögång.

Torsdag 17/8

Före frukost siktas Sillvalar och alle man upp på däck för spaning. Den planerade ilandstigningen vid Valviken får ställas in pga. för hårt väder. Istället åker vi på eftermiddagen till Isbukta och Vasilievglaciären ut i zodiakerna för en färd i strålände solsken. Vi kryssade mellan stora isflak och såg en isbjörn som vandrade utmed stranden på en sidomorän och som sedan kom simmande mot oss men vek av och vi kunde inte se den mer. Vi låg länge och tittade på stora isstycken som kalvade ur glaciärfronten med stora brak. Kallt på vattnet med friska vindar utmed hela glaciären. Origos kaptan kallade in oss då han inte vill ligga kvar på plats pga. ökande vind och vi fick skyndsamt återvända.

Fredag 18/8

Efter en blåsig natt på väg mot Hornsundet med mycket sjögång - flera av oss satt uppe på bryggan, några sjösjuka och andra svårt att sova - gick vi iland efter frukost på Gnåludden vid ett stort fågelberg. Marken täckt av grön mossa då det gödslats med fågelträck. En liten familj med fem unga helt underbara polarrävar lekte på sluttningen där de hade ett gryt. De var totalt orädda och sprang runt våra ben, två var blå och de andra vita. På fågelberget såg vi ismås, silvertärna, tobisgrissla, lunnefågel, tretåig mås, vitkinkad spetsbergs- gås, kustlabb, ejder och stormfågel. Vi såg också rester av pomorerna, ett jägarfolk från Vita-

havsregionen som under framförallt under 1700 talet vistades året runt på Svalbard. Här fanns också en jakthytta uppförd 1911 På eftermiddagen besökte vi Samarinvägen, en glaciärfront. Solen strålade när vi körde i zodiakerna genom isflak från den kalvande glaciären där flockar av ismås hade samlats på några av de större isflaken. Vi upptäckte en isbjörn vid glaciärstranden som vi långsamt körde fram mot. Den vandrade sakta bort över bergssluttningen och förlorades ur sikte. Vi firade Arvid Krantz födelsedag med att skjuta salut med signalpistol och njöt sedan i kvällssolen. På kvällen seglade vi mot Gåshamna där några gick iland för en kvällspromenad. Under natten seglade vi mot Bellsundet.

Lördag 19/8

På morgonen utflykt i Bellsundet med Zodiakerna till Recherchebreen där vi stilla flyter in i viken med hjälp av tidvattnet. Hundratals silvertärnor kretsar över oss för att äta av de små fiskar och kräftdjur som tidvattnet fört med sig. Strax dyker en nyfiken storsäl upp ur vattnet och simmar längs gummibåten. Vi ser också en vikare, tobisgrisslor och vittrutar. Plötsligt kalvar glaciären med ett dån och vi förbereder oss för de stora kalvningsvågor som kommer. En av dessa studsade mot en strandremsa och kommer tillbaka med stor kraft. Trots skicklig parering blev vi alla lite blöta. Vi avgår senare mot Van Kulenfjorden där vi landstiger vid Bamsebu med stora högar av skelettdelar från val, rester av den grymma vitvalsjakten som skedde i bukten. Vandring över tundran och stranden. Vi såg många blommor bl.a. bräcka och fjällglimt samt resterna av en Svalbardsren som blivit uppäten av en isbjörn. Under promenaden kaffepaus med hembakad kardemummakaka. På kvällen talar Christina om Anna Mannerheim, Adolf Eriks hustru. Vi seglar mot Kap Thordsen med lite vågor och viss vind.

Söndag 20/8

Idag landstigning vid Svenskhuset som ligger vid Kap Thordsen. Vandringen uppför strandkanten var mycket besvärlig då den var brant och stenig och alla måste hjälpas åt. Därefter vandring mot det s.k. "Svenskhuset" över en mycket blöt tundra där vi såg en flock Svalbardrenar. Svenskhuset var relativt väl bibehållet, då norska Polarinstutet hade gjort en renovering 1982. Huset är ganska stort men saknar all inredning. Gravplatser efter de 17 norska fångstmän som försökte övervintra men då alla dog, möjligtvis av blyförgiftning efter burkmat eller skörbjugg - kanske en kombination. En sista gruppfotofering gjordes på farstutrappan. En av zodiakerna slet sig vid stranden och alla fick ganska hastigt ge sig av igen. På eftermiddagen landstigning vid Diabasudden för vandring på tundran då vi bl.a såg bräckor och fjällglimt. Senare på kvällen seglar vi mot Longyearbyen och fartyget lägger till vid kajen ca. 21.00. På kvällen avskedsmiddag med tal av Oscar, Anders och Louise.

Måndag 21/8

Ilandstigning kl 09.00. Alla var tagna av hela upplevelsen och med de oförglömliga minnen vi fått med oss och tog nu tårffyllt farväl av varandra.

Årets Nordenskiöldslopp blev tufft

På påskafton kl. 06.00 startade årets Nordenskiöldslopp som med några millimeter nysnö i spåret och kalla vindar gjorde tävlingen till en ännu större utmaning än förra året. Släktföreningens ordförande Louise Nordenskiöld var igen på plats med hejarop och tal vid starten. Senare blev det prisutdelning till segrarna i herr- och damklassen, som båda fick de s.k. Nordenskiölds vandringspokalerna i silver ur ordförandens hand.

Här är ett utdrag från Louises tal:

"Dear participants in the Nordenskiöld Race 2017, My name is Louise Nordenskiöld and I'm the Chairman of the Nordenskiöld Family Association. As most of you already know, in one of Nordenskiölds Greenland expeditions, his two Sami skiers made what everybody thought was impossible. They skied 460 km on 57 hours. To prove that this could be possible, Nordenskiöld took the initiative to the first Nordenskiöld ski race 1884 here in Jokkmokk. That race with it's 220 km, is known as the first modern ski race in history.

133 years ago, the conditions for the skiers were different than yours, because their equipment were different. Their problems were perhaps to have enough brandy to bring along and how to get home to their villages after the race, with another 100 km on skis. Today, I suppose your concerns are the weight of your carbon fiber ski-poles and the type of wax on your skies. But still, you are facing the same challenges, where you must test the limits of your physical and mental strength and some of you will set new records, maybe even compared with last year's race.

As a member of the Nordenskiöld Family, it's a great joy and an honor to be part of the second time of the "reborn" of the world's longest and oldest ski race. I want to thank the organizers and the sponsors for making this event happen. If my ancestor Adolf Erik Nordenskiöld could be here today to see you all at the starting line, he would be as proud and happy as I am now and I wish you all the best of luck".

Hederskommitté

En hederskommitté för "Nordenskiöldsloppet" har bildats i syfte att stödja utveckling och marknadsföring av loppet, där Släktföreningen representeras av ordföranden.

Nästa års Nordenskiöldslopp startar den 24 mars 2018.

Läs mer på: [Nordenskiöldsloppet](#)

Fakta om Nordenskiöldsloppet 2017

Åkarna

- 325 anmälda åkare från 18 länder.
- 240 från 15 länder kom till start - 217 män och 23 kvinnor
- 209 kom i mål och 31 bröt loppet
- 15 toppåkare från Ski Classics-serien deltog.

Resultatet

- Segertiden för herrar blev 11 tim 48 min.
- Segertiden för damer blev 13 tim 01 min.
- Tävlingen avgjordes i en spurtstrid mellan 2 åkare från Team Santander från Norge: Andreas Nygaard och Öyvind Moen Fjeld. På tredje plats kom unge Finländaren Christoffer Lindvall, 1min 40 sek efter Nygaard.
- Bäste svensk blev Erik Melin Söderström från Östersund, 3 min 33 sek efter segraren.
- Damernas tävling vanns av Nina Lintzén från Luleå på tiden 13 tim 01min. 2 st. unga länsåkare - Emma Bergström från Kalix och Andrea Wickbom från Sävast - kom på andra och tredje plats, 2 tim respektive 3 tim 30 min efter Nina Lintzén.
- VM medaljören Maria Rydqvist bröt loppet efter ca. 15 mil.
- Sista åkaren kom i mål efter 28 timmar och 20 minuter.

Frivilliga och sponsorer

- Mer än 500 funktionärer från 35 lokala föreningar ställde upp frivilligt.
- Förutom huvudpartnern Red Bull stöddes loppet av ett 40 tal regionala och lokala företag samt Försvarsmakten tävlingen på olika sätt.
- Antal åskådare uppskattas till totalt 1500 på plats i Jokkmokk.
- Antalet extra gästnätter i Jokkmokk uppskattas till ca. 1500.

Media

- Total medial räckvidd blev 199 artiklar i 110 olika medier.
- 57000 följde loppet via live-kameror och länkar på loppets webbsida
- Videon som sammanfattar loppet har via webb och sociala media nått totalt över 450 000 personer (antal visningar).
- Loppet resulterade i ett stort antal medierapporter i Sverige, såväl som i bl.a. Norge, Tyskland, Italien, Österrike, Estland och Ryssland.

Aktuella händelser under året

ALKEMISTENS HEMLIGHET - GULDMAKAREN PÅ DROTTNINGHOLM

Drottningholms slottsteater gav i somras en föreställning om alkemisten August Nordenskiöld (1754-1792). Handlingen utspelar sig i ett hemligt laboratorium på Drottningholms slott, där August genom alkemi försöker tillverka guld i syfte att avskaffa fattigdomen i världen. Kungen - som i behov av pengar länge hoppats på denna gudomliga konst - har dock börjat tröttna på Nordenskiölds resultatlösa projekt. I ett försök att blidka kungen skapas en föreställning, där musik, dekor och texter hämtats från dåtidens tankar kring de fyra elementen. August själv spelades av Stina Ekblad och bland övriga medverkande kan nämnas mezzosopranen Karolina Blixt, dansaren Pontus Sundset och Dan Laurin som spelade blockflöjt. Musiken var av Vivaldi, Marais, Purcell, Rebel, Händel, Locke, Telemann, Rameau och Pärt.

Några av släktföreningens medlemmar var på plats på premiären den 15 juni och passade på att innan föreställningen avnjuta en härlig pic-nic i trädgården utanför teatern.

OTTO NORDENSKJÖLD HYLLADES NÄR LIBERTAD ANLÄNDE

ARA Libertad - Argentinas största skepp anlände till Malmö i mitten av juli. Den tremastad fregatten tillhör argentinska flottan och har ca. 300 mans besättning, varav 20% är kvinnor. Skeppet har besökt 500 hamnar i mer än 60 olika länder, men detta var hennes första besök i Sverige.

I samband med Libertads besök kontaktades Nordenskiöldska släktföreningen av Argentinas ambassadör Nélide Maria Contreras de Ecker som ville göra något för att fira Otto Nordenskiölds minne - en känd hjälte i Argentina. Historien bakom detta är att Otto under sin expedition till Antarktis ofrivilligt fick övervintra på Snow Hill då hans fartyg krossades av isen och sjönk 25 mil från Pauletön. Manskaper vandrade i 16 dagar över isen och kom till Pauletön, där man byggde ett provisoriskt stenhus med de medhavda slädarna som tak. Eftersom Argentina hade försett expeditionen med proviant och förnödenheter mot att en argentinsk officer löjtnanten José M. Sobral fick medfölja skickade Argentina - då man inte hörde något från expeditionen - ut skeppet "Uruguay" under befäl av Julian Irisar för att leta efter den. Slutligen hittades alla expeditionsmedlemmar trötta men välbehållna.

I samband med besöket blev Ottos ättlingar Eva Nordenskiöld med syster Birgitta Nordenskiöld inbjudna på lunch tillsammans med bl.a. Argentinas ambassadörer i Sverige och Danmark, Skånes landshövding, Malmös borgmästare, Libertads befälhavare, Argentinas försvarsattaché i Tyskland samt representanter för den svenska flottan och armén.

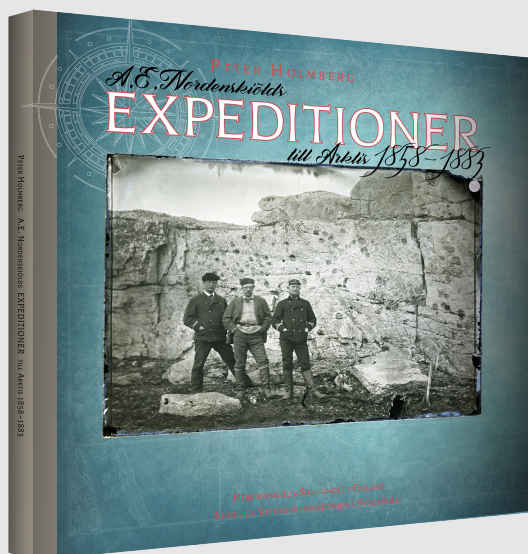
Eva Nordenskiöld berättar:

"Det var andra gången som Nordenskiöldare var ombord på ett Argentinskt segelfartyg. Första gången var när farfar Ottos Antarktisexpedition räddades för 115 år sedan av fartyget Uruguay. Min syster Birgitta hade med sig utskrift av några av de klassiska bilderna från expeditionen och vi berättade lite om vår farfar och om José M.

Sobral som var den enda argentinska medlemmen. Eftersom vi båda syskon var med på Antarktisresan för att hedra 100-års jubileet av Ottos expedition och i samband med den träffade några av Sobrals släktingar i Buenos Aires hade vi mycket att tala om. Lunchen var både lättsam och och högtidlig och vi konstaterade att det var tack vare den Argentinska flottan som vi överhuvudtaget kunde vara med denna dag"

Argentinas ambassadör med Ottos ättlingar Gustaf Löwenhielm och Karin Osvald

A.E. NORDENSKIÖLDS EXPEDITIONER TILL ARKTIS UNDER ÅREN 1858 - 1883

En ny bok om Adolf Erik Nordenskiöld ges ut genom Nordenskiöldsamfundet i Finland www.nordenskioldsamfundet.fi och samtidigt i Sverige i serien Bidrag till Kungl. Vetenskapsakademiens historia nr 46. Boken som är på svenska kommer planerat ut i januari 2018.

Författare är Peter E. Holmlund, professor emeritus vid medicinska fakulteten vid Helsingfors universitet. Han undervisar i medicinsk fysik och har under lång tid ägnat sig åt att parallellt forska i fysikens historia i Finland. Hans intresse för Arktis väcktes tidigt för han menade att det var intressant att kombinera fysik och Arktis, då många fysiker följde med på Nordenskiölds expeditioner. A E Nordenskiöld, född och uppvuxen i Finland och verksam i Sverige, har här intagit en central plats. I denna bok ger Peter Holmlund en systematisk överblick över samtliga A.E. Nordenskiölds noggrant förberedda och med vetenskaplig stringens genomförda arktiska upptäcktsfärder: förberedelserna, målsättningarna, fartygen, deltagarna och resultaten samt även en beskrivning av tiden efter expeditionerna.

Bilden ovan visar omslaget till boken. där A.E. Nordenskiöld flankeras av Gerhard von Krusenstjerna (till vänster) och Louis Palander (till höger) framför kalk-

stensmuren vid Kap Staratschin under 1872-1873 års expedition till Spetsbergen. (Med tillstånd av Centrum för vetenskapshistoria, Kungl. Vetenskapsakademien).

Några glimtar ur boken

Adolf Erik Nordenskiöld föddes den 18 november 1832 i Helsingfors. Hans far var Nils Gustaf Nordenskiöld, en känd mineralog och geolog. På Frugård hade tidigare generationer Nordenskiöld ställt upp en förnämlig samling av mineraler, som den unge Nordenskiöld kunde studera och redan som gymnasist fick han bära ansvaret för hela samlingen.

Hösten 1853 följde Adolf Erik med sin far till de Demidoffska järn- och koppargruvorna vid Nischni-Tagil i Ryssland. Där vistades de en längre tid och samlade mineralprov och gjorde förberedande analyser. Adolf Erik fick lära sig metoder för arbete under fältförhållanden och känna igen och analysera olika mineraler. Hemkommen från Ural arbetade Adolf Erik flitigt med analysen av de stenprov han hemfört och resultaten meddelades inför Finska Vetenskaps-Societeten. Nordenskiöld deltog också i Otto Torells expedition till Spetsbergen sommaren 1858.

På senhösten återvände Adolf Erik till Finland, men svårigheter tornade upp sig. På grund av hans Rysslandsfientliga åsikter kallades han till den ryska generalguvernören som förklarade att Adolf Erik skulle lämna landet och aldrig återkomma. Nordenskiöld var nu landsförvisad och följande dag erhöll han ett pass som krävde att han inom fjorton dagar skulle vara över gränsen. Adolf Erik lämnade Helsingfors i slutet av december 1858, men att ta sig över Ålandshav vintertid var svårt och riskfyllt. Han valde att följa den gamla postrutten över isen via Åland, där färden sedan gick vidare till Sverige.

Som landsförvisad från Finland blev det alltså i Sverige som Nordenskiöld skulle utföra sina största forskarbedrifter. Hans ungdomliga och oförtäckta liberalism i förening med en ovanlig viljestyrka och en styvnackad envishet införde den finska statsbyråkratin, förde honom till en helt ny karriär i Sverige. Trots att Nordenskiöld fick en ny fast punkt vid Naturhistoriska riksmuseets mineralogiska avdelning i Stockholm, skapade han sig ett namn i vetenskapens och sjöfartens historia som den främste svenske polarforskaren genom tiderna. Sverige var på den tiden förenat med Norge och därför låg också Spetsbergen under Bernadottekungens spira. Sammanlagt blev det 10 arktiska expeditioner 1858–1883 till Spetsbergen, Grönland och de sibiriska kusterna. Detta mitt under upptäcktsfärdernas, vetenskapsoptimismens och de exotiska och äventyrliga reseskildringarnas guldålder. De sista s.k. vita fläckarna på världskartan fanns just i polarkrakterna. Höjdpunkten i Nordenskiölds karriär och det som förlänade honom hjältestatus och världsberömmelse, kom med fartyget Vega och den första seglingen genom Nordostpassagen följt av kringseglingen av Eurasien.

Beställning av boken

Boken kommer ut i januari 2018 med ca 230 mycket rikt illustrerade sidor i kvadratisk format och mjuka pärmar. Eftersom Nordenskiöldsamfundet i Finland inte bedriver kommersiell verksamhet, och inte har egen bokförsäljning eller lagerutrymme, vill de gärna få en förhandsbeställning från släktföreningen. Vårt självkostnadspris som vi även gladeligen erbjuder er är 15 euro/bok.

Meddela via styrelsen@nordenskiold.se om ni vill köpa boken och till vilken adress den ska skickas, så samlar vi ihop beställningarna. Ni kan sedan antingen Swisha pengar till ordföranden eller sätta in på ett Nordenskiöldkonto i Danske Bank.

Släktens huvudman

Huvudman är den som företräder ätten vid adelsmöten på Riddarhuset. Vem som är huvudman och har rätten att sitta på ättens plats på adelsmötet regleras av bestämmelser i Riddarhusordningen (1866:37) Förordningens textmassa är ålderdomlig. Som framgår av utdraget ur Riddarhusordningen nedan beskrivs hur representationsrätten som ursprungligen gavs till den som blev adlad och introducerad på Riddarhuset (alla adlade blev inte introducerade) skulle "ärvas" inom ätten efter stamfaderns död. Närmast i tur stod stamfaderns äldste son och därefter dennes äldste son osv. I adelskalendern anges denna del av ätten som Huvudmannalinjen. Skulle stamfaderns äldste son sakna manlig arvinge börjar man räkna från början igen. Huvudman blir då stamfaderns näst äldste son eller hans arvingar osv.

Om man försöker spåra vem som idag är huvudman i de Nordenskiöldska ätterna kompliceras beräkningen av att den som blev "upphöjd" i en högre ätt inte längre anses tillhöra sin ursprungliga ätt. De som adlades till friherrar och upphöjdes till Svärdsätten (som stavar med j) anses som tillhöriga nya ätter med egna huvudmän, ättemän osv. och kan därför inte bli huvudmän. Huvudmannalinjen för ätten Nordenskiöld hänger ihop med Friherrliga ätten (394) Nordenskiöld. Så har det varit sedan 1841 då amiralen Otto Gustaf blev friherre. Sten Gustafsson Nordenskiölds näst äldste son Sten Bibbo blev t.ex. huvudman för ätten men inte Bibbos äldste son Henrik som i stället ärvde friherretiteln för ätten 394 Nordenskiöld efter sin farbror Kjell Gustaf Stensson Nordenskiöld. Sammanfattningsvis så är Bibbos andre son Sten Bobbo Nordenskiöld för närvarande släkten Nordenskiölds huvudman.

Ur Riddarhusordningen....

§ 4

Stamfader för en ätt är den, som till samma ätts värdighet först upphöjd blivit, och ätteman var och en, som därav sedermera är lagligen delaktig vorden och som själv ej innehar högre värdighet på riddarhuset.

Huvudman är stamfadern och efter honom äldste ättemannen av den ättegren, som i varje led varit äldre än någon av de övriga levande grenarna av ätten.

Äldre ätteman är den, som förr, och yngre ätteman den, som senare kan ärva huvudmannarätten. (SFS 1917:131)

§ 7

Vid adelsmöte äger huvudman, som sig vid den i § 12 första stycke omförmälda anteckning anmäler, rätt att säte och stämma för ätten intaga och, där huvudman sig icke infinner, ätteman med företräde för den, bland flera, som är huvudmannarätten närmast.

Har icke heller ätteman sig anmält, må säte för ätten intagas av den, som därtill blivit befullmäktigad av huvudman eller den hans rätt, på sätt här nedan förordnas, utövar.

Under loppet av adelsmöte vare huvudman, ätteman eller fullmäktig, som sig först anmäler, berättigad att säte för ätten intaga, och, där de sig på en gång anmäla, huvudman framför ätteman, äldre ätteman framför yngre samt ätteman framför fullmäktig. (SFS 1977:1142)

§ 8

För rättighet att uti adelsmöte deltaga erfordras att hava uppnått 21 års ålder samt vara svensk medborgare och äga hemvist här i riket. Svensk medborgare, som ej här äger hemvist, må dock deltaga i adelsmöte sedan han erlagt kapitationsavgift för de tre närmast föregående åren. (SFS 1977:1142)

§ 9

Från utövning av rättighet att i adelsmöte deltaga äro uteslutna:

- 1:o den, som är omyndigförklarad;
- 2:o den, som häftar för ogulden kapitationsavgift för något av de tre närmast före mötet förflutna åren; och
- 3:o den, som enligt § 5 mom. 3 åtnjuter befrielse från erläggande av kapitationsavgift.

Säte och stämma må ej heller tillkomma den vars ätteledning från stamfadern ej av riddarhusets genealogiska tabeller tydligt utvisas eller, där dessa befinnas bristfälliga, ej styrkas kan. (SFS 1977:1142)

§ 10

Huvudman, som själv är berättigad att säte och stämma å riddarhuset intaga, må kunna därtill annan adelsman för ätten skriftligen befullmäktiga. Är åter huvudman, enligt vad nu sagt är, ej till utgivande av fullmakt behörig, då inträder för tillfället närmaste ätteman, för vilken något av ovan nämnda hinder icke möter, i huvudmannens ställe att fullmakt för ätten utfärda. (SFS 1977:1142)

Släktföreningens ekonomi

Beräknade intäkter och kostnader 2016 - 2019

Av uppställningen nedan redovisas Släktföreningens beräknade intäkter och kostnader under tre-årsperioden 2016-2019. Där framgår att föreningens intäkter består av medlemsavgifterna och utdelning ur den s.k. "Lilla fonden". Av dessa intäkter förbrukar Släktföreningen under den aktuella perioden 94% av intäkterna. Då det för närvarande finns det några medlemmar som sponsrar bl.a. Visma och utskicket av julbrev, klarar släktföreningen ekonomin i dagsläget utan att behöva ta av den lilla reserv som finns.

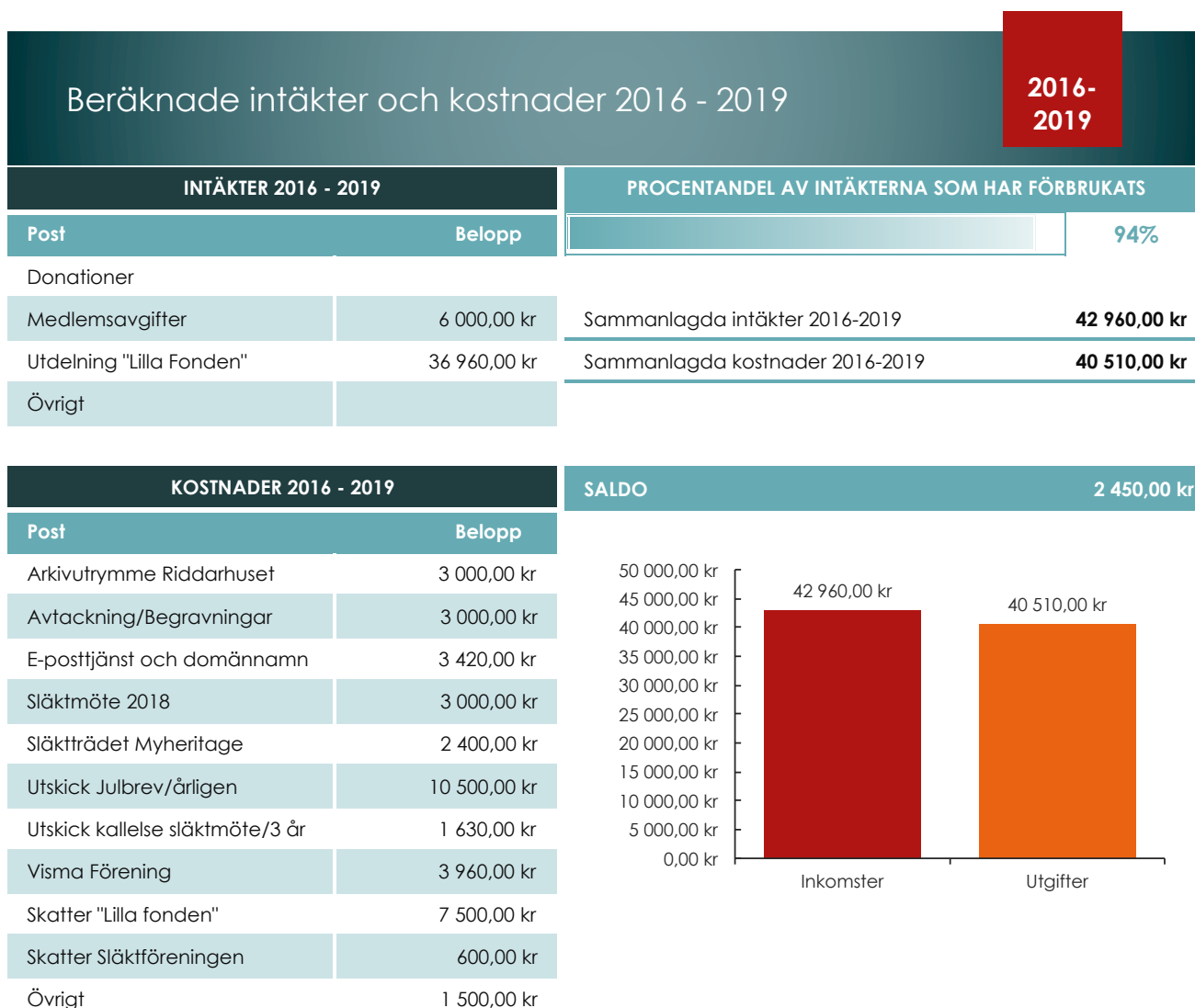
Varför behövs medlemsavgifterna?

Medlemmarnas engagemang och aktiviteter är släktföreningens verkliga hjärta. Allt arbete inom föreningen är ideellt, men även ideell verksamhet kostar pengar och släktföreningen har utgifter som på olika sätt är kopplade till föreningens ändamål.

Enligt stadgarna §1 - är syftet med släktföreningen att stärka släktbanden och tillvarata gemensamma intressen genom att:

1. främja kontakten mellan släktens alla medlemmar
2. upprätta och underhålla en aktuell medlemsmatrikel
3. utforska släktens historia och göra den känd för släktens medlemmar
4. äga och förvara all slags betydelsefullt material som belyser släktens historia
5. vårda släktens gravar samt andra befintliga och framtida släktminnen i lämplig omfattning

De årliga/ständiga medlemsavgifterna är viktiga, då de dessa utgör stommen i föreningens intäkter. De möjliggör bl.a. arrangemang av släktmöten och släktresor, produktion och utskick av julbrev, drift och underhåll av släktföreningens hemsida, internetjänster om e-post med domännamnet Nordenskiöld samt medlemsmatrikel och ekonomihantering genom systemet Visma.

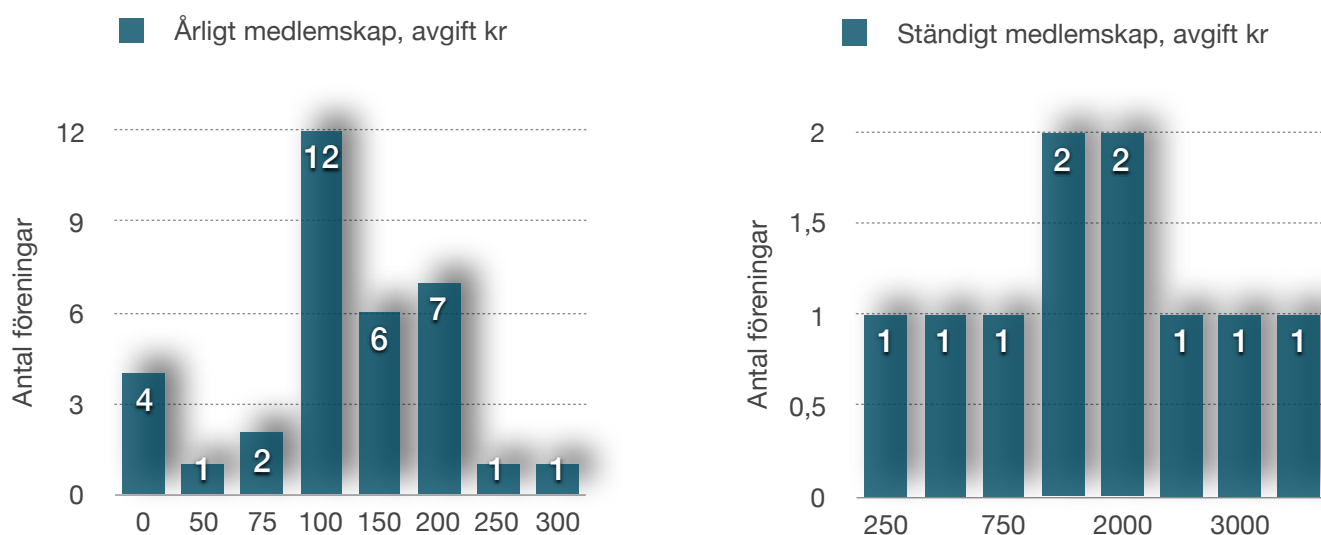
Medlemsavgifter inom Riddarhusets släktföreningar

Vid släktmötet 2015 fick styrelsen i uppdrag att till nästa släktmöte komma med förslag över medlemsavgifternas storlek, såväl de årliga som de ständiga. Som ett underlag i frågan har styrelsen gjort en enkät bland de övriga släktföreningar som finns inom Riddarhuset. Resultatet kan tjäna som ett diskussionsunderlag när det gäller släktföreningars uttag av medlemsavgifter och storleken på dessa.

Sammanställningen bygger på 34 (30 %) av totalt 112 släktföreningar. Endast 54 (48 %) har kontaktuppgifter eller länkar till hemsidor. Av dessa 54 st. hemsidor fungerade inte 10 st. pga. fellänkning, felmeddelande eller så var hemsidan under uppbyggnad/ombyggnad. Av de återstående 44 hemsidorna hade 10 st. inga kontaktuppgifter alls eller krävde inloggning, så det gick inte att komma vidare. Av de 34 hemsidor som återstod, uppgav 11st. medlemsavgifterna direkt på sina hemsidor och övriga 23 har fått förfrågningar via e-post där samtliga har svarat.

Sammanfattning

De flesta undersökta släktföreningar tar ut flera olika slags medlemsavgifter. Mest vanligt är en årlig avgift på mellan 100 - 200 kr för enskild medlem över 18 år och vanligt är också en avgift för ständigt medlemskap på mellan 2000 - 3000 kr, se figurerna nedan. De som inte tar någon avgift alls har en tillräckligt god ekonomi, genom t.ex. släktfonder eller donationer. Några uppger att de tar ut en avgift mest för att markera medlemskap och rösträtt vid släktmöten. Många släktföreningar anser att administrationen av medlemsavgifter är både dyrt och tidskrävande och har i en del fall avstått helt från avgiften. Läs mer om sammanställningen på vår hemsida www.nordenskiöld.se

NÅGRA KOMMENTARER FRÅN DE SLÄKTFÖRENINGAR SOM DELTOG I UNDERSÖKNINGEN

- Vi har kapital vars avkastning drar runt verksamheten så vi är inte beroende av inkomsten, men behöver ändå ta ut någonting för att markera medlemskapet.
- Det har med åren visat sig vara administrativt alltför tungrovt att kräva in medlemsavgifterna – och vår finansiella situation har heller inte krävt det – varför någon avgift i praktiken inte tas ut idag.
- Utfallet av begäran om medlemsavgifter är att hälften av hushållen (cirka 50 avgifter från 100 hushåll) betalar.
- Då vi testade att skicka ut alla inbetalningsaviser elektroniskt sjönk medlemsantalet kraftigt, vilket gjorde att vi nu skickar ut plusgiro blanketter igen, en åldersfråga kan vi tro! Om vi skulle tagit bort avgiften helt skulle vi definierat en medlem som max två generationer från blodsbandet.
- Medlemsavgiften används huvudsakligen till ett årligt släktbrev, de regelbundna släktmötena samt ev. resekostnader i samband med styrelsemöten. Vi funderar på att göra medlemsavgiften frivillig. Det är tråkigt och tidskrävande jobb att hålla ordning på alla betalningar. Det finns så mycket roligt att göra i en släktförening.
- I vår förening har vi en svag medlemsavgiftstäckning, men likafullt finns ett stort intresse för föreningen!

Information om Släktföreningen

HEMSIDA

Har ni idéer kring vad ni tycker bör finnas med på släktföreningens hemsida www.nordenskiold.se eller om ni har någon nyhet som rör släkten Nordenskiöld eller släktföreningens verksamhet, så maila gärna till styrelsen.

Kontaktperson: Louise Nordenskiöld, styrelsen@nordenskiold.se

JULBREV

Det årliga julbrevet skickas som e-post till de medlemmar som vi har e-adresser till och till övriga med vanlig post. Vi tar tacksamt emot information om ni, era barn eller andra närstående, har ändrat eller fått nya e-postadresser. Utskick via e-post blir både billigare, enklare och mer miljövänligt.

Kontaktperson: Louise Nordenskiöld, styrelsen@nordenskiold.se

NORDENSKIÖLDS SMYCKEN

Styrelsen tipsar om fina julklappar eller presenter till födelsedag och examen.

Det vackra smycket med vårt vapen finns som ett hänge i silver/guld, en pin i silver/guld att fästa på kavajslaget, ett par örhängen i silver/guld eller som en slipsnål, endast i guld. Storleken är 12 X 8 mm, se bild!

Priser: Hänge/pin i silver 400 kr/st. Hänge/pin i guld 1.950 kr/st. Slipsnål i guld 2.350/st. Örhänge i silver 650 kr/par och i guld 4.100 kr/par.

OBS! porto på alla smycken tillkommer. I lagret finns nu 13 st hängen och 2 st pins i silver, övriga smycken måste beställas.

Kontaktperson: Gunilla Nordenskiöld, nordenskioldgunilla@gmail.com

SLÄKTTRÄD

I Släktföreningens släktträd på MyHeritage finns nu 758 personer - från Erik Matsson född 1597 och fram till våra dagar. På vår hemsida finns en direktlänk under fliken Medlem/släktträdet där ni kan gå in och titta och själva kolla att uppgifterna är korrekta. Samma regler gäller för inlägg av uppgifter i släktträdet som för medlemskap i släktföreningen, se ovan.

Kontaktperson: Erik Nordenskiöld, erik.nordenskiold@lebsystem.se

BRUDKRONOR

Inom släkten Nordenskiöld/Nordenskiöld finns två olika brudkronor som släktföreningens medlemmar kostnadsfritt kan använda vid bröllop. Den ena brudkronan är ritad av slottsarkitekten Knut Nordenskiöld och tillverkad av silversmeden Erik Fleming 1894-1954 (grundare av Atelier Borgila). Den andra brudkronan skänktes till Misterhults församling 1894, av Ottonie Nordenskiöld från Fårbo Gård.

Läs mer på släktföreningens hemsida www.nordenskiold.se

Kontaktperson: Louise Nordenskiöld, styrelsen@nordenskiold.se

SLÄKTGÅRDAR

"Herrgårdar och säterier ägda och brukade av vice amiralen Otto Henrik Nordenskiöld och hans efterlevande 1790-1930." Så heter ett litet kompendium sammanställt av framlidne Jan Nordenskiöld, Gävle. Styrelsen avser att till Jubileumsmötet 2018 ge alla möjlighet att köpa en uppdaterad version.

Eftersom många medlemmar säkert är nyfikna på de gods och gårdar som varit i familjens ägo fram till 1930, planerar styrelsen en släktresa till de säterier och gårdar som sommaren 2017 besöktes av Gunilla Nordenskiöld och Marie-Louise Nordenskiöld. Mer information om denna släktresa kommer att finnas på föreningens hemsida

Läs mer på släktföreningens hemsida www.nordenskiold.se

Kontaktperson: Louise Nordenskiöld, styrelsen@nordenskiold.se

MEDLEMSINFORMATION

Medlemskap

Enligt stadgarna §1 är Ätterna Nordenskiölds Släktförening öppen för:

- varje myndig manlig eller kvinnlig medlem i någon av de på Svenska Riddarhuset introducerade ätterna Nordenskiöld, Nordenskiöld och Nordenskiöld.
- barn till medlem enligt a)
- maka/make, sambo eller änka/änkling till medlem enligt a)

Personer som inte är berättigade till inträde enligt § 2, men som vill stödja släktföreningen och få information om föreningens verksamhet, kan bli stödjande medlem. Stödjande medlem har ej rösträtt på släkthemöte.

Medlemsavgifter

100 kr = årlig avgift (medlem över 18 år)

500 kr = engångsbelopp för ständigt medlemskap. Avgiften betalas via bankkonto SEB: 5208 3411 072.

OBS! Glöm inte att uppge fullständigt namn på samtliga personer som ni betalar för. Extra bidrag mottages tacksamt då Släktföreningens kassa är mager.

Kontaktperson: Lollo Nordenskiöld

lollo@nordenskiold.se

Medlemsregistret

Släktföreningens medlemsregister håller på att uppdateras och läggas över i Visma Förening - ett välkänt program för ideella föreningar. Fördelen är att kunna ha både medlemsregistret och bokföringen i samma system. Uppgifterna i registret bygger på den information som finns i Adelskalendern eller som kommer till släktföreningens kännedom.

Kontaktperson: Louise Nordenskiöld

styrelsen@nordenskiold.se

Släktföreningens kontaktuppgifter

Ätterna Nordenskiölds Släktförening

Ordförandens mobil tfn: 0708-570 017

Hemsida: www.nordenskiold.se

E-post: styrelsen@nordenskiold.se eller

info@nordenskiold.se

Bankkonto SEB: 5208 3411 072

Organisations nr: 815200-4423

Instagramkonto: [nordenskioldforening](https://www.instagram.com/nordenskioldforening)

Postadress: c/o ordförande Louise Nordenskiöld, Lorensviksvägen 2A, SE-183 63 Täby